

Література

1. Фредерик У.Э. Финансовое цунами / Ф.У. Энгдаль ; пер. с англ. Н. Лаваль, А. Игонтов [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://lib.rus.ec/b/201444>.
2. Перкинс Д. Исповедь экономического убийцы / Д. Перкинс ; пер. с англ. М. А. Богомоловой]. — М.: Претекст, 2005. — 319 с.
3. Бауман З. Глобализация. Последствия для человека и общества / З. Бауман ; пер. с англ. — М.: Издательство «Весь Мир», 2004. — 188 с.
4. Офіційний веб-сайт МВФ. — <http://www.imf.org/>.
5. Електронний ресурс світової економічної статистики. — <http://www.tradingeconomics.com/>.
6. Веб-сайт проекту «Война и мир». — <http://www.warandpeace.ru/>.

Шматок О. І.

(кредитно-економічний ф-т, III курс)

ЕМІСІЯ ГРОШЕЙ ЯК КРЕДИТНИЙ РЕСУРС

Коли в науковій чи навчальній літературі йдеться про ресурси банківського кредитування, то, як правило, автори називають власні кошти банків, а також залучені ними або запозичені. І лише окремі автори (Л.М. Красавіна, І.М. Лазепко) серед цих ресурсів називають емітовані пасиви. Під емітованими пасивами розуміють ту додаткову грошову масу, яка з'явилася в обігу протягом певного часу внаслідок її емісії банківською системою.

Мета даної роботи — дослідити способи емісії грошей як джерела кредитного ресурсу та проаналізувати її вплив на соціально-економічний розвиток країни, а також, на основі аналізу літературних джерел і статистичних даних, обґрунтувати пропозиції з ефективного використання емісійного механізму.

Проблеми емісії грошей тісно пов'язані з проблемою монетизації економіки, яка відображає забезпечення розвитку економіки достатньою грошовою масою. Монетизація економіки визначається як відношення грошової маси в обігу (агрегат М3) на кінець року до номінального обсягу ВВП.

Гіперінфляція першої половини 1990-х років, проблеми в економіці призвели до дефіциту грошей, який особливо поглибився після листопада 1993 р., внаслідок того, що НБУ одномоментно зменшив грошову масу в обігу приблизно на 30 %, а на початку грудня заборонив комерційним банкам надавати кредити своїм клієнтам. Якщо одномоментні випуски грошей в обіг великими

обсягами викликали гіперінфляцію, то таке ж вилучення призвело до глибокої платіжної кризи. Уже в першому кварталі 1994 р. (тобто з лагом приблизно в один квартал) через платіжну кризу багато підприємств припинило роботу, багато почали працювати за скороченим режимом, перестали вчасно виплачуватися заробітна плата працівникам, соціальні виплати тощо.

Незважаючи на те, що в подальшому рівень монетизації зростає, клубок неплатежів настільки заплутався, що розмотати його не вдалося до цього часу. Хоч значно слабша, але платіжна криза триває.

Збільшення монетизації банківська система здійснює кількома способами емісії, а саме:

- 1) кредитування центральним банком комерційних банків;
- 2) надання центральним банком кредитів уряду;
- 3) скупка центральним банком іноземної валюти за національну валюту;
- 4) скупка центральним банком банківських металів і дорогоцінного каміння за національну валюту;
- 5) самофінансування центральним банком своїх витрат шляхом створення мнимох вкладів;
- 6) операції центрального банку на відкритому ринку;
- 7) дія грошово-кредитного мультиплікатора [1, С. 119—124].

Грошова емісія в 2008 р. становила 119 571 млн грн (за агрегатом М3 на кінець року), в 2009 р. — мінус 28 429 млн грн (кризовий період), в 2010 р. — 110 574 млн грн, в 2011 р. — 87 643 млн грн, у 2012 р. — 87 684 млн грн [2, С. 70].

Щоб емісія не призвела до високих темпів інфляції (помірна інфляція в межах 3—5 % на рік навіть корисна, бо авансує гроші для розвитку економіки), її потрібно здійснювати плавно, невеликими порціями, щоб економіка встигла пристосуватися до збільшення грошової маси. Точно таким способом потрібно вилучати гроші з обігу. Тобто слід дотримуватися «банківського правила» лауреата Нобелівської премії Мілтона Фрідмана.

Тоді наслідки емісії будуть позитивними і сприятимуть розширенню кредитування реального сектора економіки під нормальні розміри відсоткових ставок.

Література

1. Банківські операції: навч. посібник для дистанц. навчання / Авт. кол. під кер. І. М. Лазепка — К.: Вид-во Університету «Україна», 2007. — 327 с.
2. Бюлетень Національного банку України. — 2013. — № 6 (243). — 187 с.